



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &  
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||  
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes  
Karlstadt, Andreas**

**[Erfurt], 1519**

**VD16 E 320**

Eckius.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-32477**

voluntate (de<sup>o</sup> opatur op<sup>o</sup> bonū in nobis) rursum hoc nobis expedit et credere  
et dicere hoc est piū hoc verū vt sit humilis et submissa p̄fessio vt detur totū deo.  
Cogitātes credimus cogitātes loquimur cogitātes agimus h̄c quid agimus.  
Quod autē attinet ad veritatis viā et verū dei cultū non sumus idonei cogitare  
aliquid tanq̄ ex nobis metip̄s sed sufficiencia n̄ra ex deo est hoc p̄pendat qui  
actiuitatē libe. ar. in bonis optibus concedit. Nō est enim in potestate nostra  
co: n̄m et nostre cogitātes. hoc est qđ ecclesia orat in ista p̄cula deus virtus  
tum cui<sup>9</sup> est totū qđ est opt. et. ergo bona opa tota sunt deo. Quod et Cypri.  
sentit in orōne dominica in veris: et ne patiaris nos induci intentionem. Et  
epistola. 6. z. li. ad martyres cui<sup>9</sup> verba sunt. certamini suo affuit (scz Chri<sup>9</sup>)  
p̄natores et assertores sui nominis erexit. corroborauit animauit et semp vincit  
in nobis. Ecce apte dicit qđ chri<sup>9</sup> in martyrib<sup>9</sup> vincit et vtitur auct. Hathel.  
10. Nō vos estis qui loquimini sed spirit<sup>9</sup> patris v̄t qui loquit in vobis. q. d.  
Nō vos estis qui vincitis. sed chri<sup>9</sup> in vobis vincit qđ pulchre. z. paralip.  
20. scribit. Nec dicit d̄ns nolite timere ne paueatis hanc multitudinē. non est  
enim vestra pugna sed dei. Ecce pugnat iudei atq̄ scrip. victoriā deo reputat  
Unde idē. Cypri. in eodē loco col. sequēt̄ sic ait. Qui non sic est vt seruos suos  
spectet tm̄ sed ipse luctatur in nobis ipse congregat. ipse in certamine agonis  
nostri et coronat parit et coronatur. recte ergo. Dauid falsus est. 1. paralip. 29.  
Tua sunt omnia et que de manu tua accepimus dedimus tibi. q. d. nihil tibi  
dare possumus qđ a te nō accepimus et nihil habemus qđ nō dedisti. Hinc s.  
Hieron. li. aduersus p̄la. li. 1. col. 3. ait et li. 2. col. 15. Et vt sciam<sup>9</sup> dei esse bonū  
omne qđ gerimus ego inquit plantabo eos vt nequā eractent et ego dabo  
eis cogitationē et sensum vt intelligāt me. si cogitatio et sensus dant a deo vbi  
est libe. ar. vt tam sup̄ba tactatio. Ex his inferi qđ bona opa tota sunt dei sed  
q. d. d. dicit nō totalit̄ ideo facit vt sentiat s̄l cū diuerse sententib<sup>9</sup> h̄c Eccle: et  
schol: nusq̄ em̄ apud hos legit totū op<sup>9</sup> esse dei sicut rursus ap̄ illos nō legit  
qđ bona opa nō sint totalit̄ a deo nisi me fallat oblit: Cōgratulor ḡ egred. d. q̄  
cōclusionē meā. 14. acriter impugnavit e hoc die meū in meā immo sp̄: sancti  
sententiā descendit dicens qđ totū opus bonū p̄ductū a deo. hec sunt que iam  
volebā dicere. ex Biblia alia sunt mibi dicenda.

### Eckius.

¶ Dum clariss. Longa verborū serie et plurimū auctoritatū e codicibus lectiōe  
et Rodona solutionū nostrarū repercutit. et simul cōclusionē infringere conat̄  
Dico primū quiduid sit de d̄si Erasmi iudicio ac venera: Sede qui suspicant̄  
pon<sup>9</sup> q̄ iudicent. Atq̄ non incōuenit librū Auctoris allegari solitū p̄ eodem  
citare Ea em̄ industria cōtra me vtitur d. d. in defensione sua in li: de Eccle: vt  
opinor dogmatib<sup>9</sup> presertim cū ea sententiā sanc: p̄sibus sit cōsentiens quāda  
modū est illa Hiero: p̄ me inducta tra em̄ ait Augst: libro de sentēt̄s. p̄sp̄ri q̄  
posse habere fidem sicut posse habere charitatē natura hoim̄ est. parcat tamē  
mibi clariss. d. d. cum bona ventia loquar alius est modus disputatiōi soluti  
ones tm̄ pbantū. Nam et solutio ipsa cū p̄firmatione ad iuncta funditus erat  
destruenda si victoriā vt sperabat obrinere voluit.

¶ Deinde qđ clariss. d. id agit qđ solet hoc est obiecta nō diluere. sed p̄ alia vt  
sibi videt̄ repugnantia infirmare ad ca. 20. August: de Eccle: dog: vbi clare  
faterur acquiescere inspiratiōi pr̄atis nostre esse Nihil off̄no dicit sed me res  
mittit ad forum Julij cap. 44. et. 10. retract: vbi tamen inducta afferunt sol  
lutionem in dorso vt em̄ legit d̄ doct. August: inculcat eos qui absq̄ ins: tractiōe  
dei arbitrant se p̄ nature vigorem p̄dicationi velle acquiescere qđ remotus a  
nobis est q̄ Scribe ab gachibus. adiecit d. d. v̄ etiā in hec Parerga excurrā  
Aug: nō iudicare interprete sed lectore. Dicit ergo cur ipse Aug: sic interpre  
tatus vt fertur.

Ego nō cus  
ro predica:  
Aristotelis  
verba caro:

Flora  
Urbū totū

Uerba caro:

Scotus et ce  
terificat̄ sig  
menta ex ist  
dem verbis

Eckius dicit  
hic caro: fa  
cere magna  
festa fm̄ ver  
bū. In

Non mea  
glossa

¶ Tertio deinde loco Bern: assert tanq̄ pposito nostro nō deseruentē de quo  
vehementiss: miro: cum nullus hoim sit qui spiret et Bernbar: legat quin videat  
eum nobis omib: suffragiis et votis astipulante. Inquit em̄ Bern: in primo nos  
nihil facere vbi nos habemus pure passive. nec in ultimo sed in medio hoc est  
cōsensu quē dicit deam opari nobiscū. vtiq̄ nobis est aliquid tributū August:  
sentētia Nec recipio glossēma chariss: doct. qd̄ dicit esse sūū. ip̄sum quoq̄ sensū  
sum esse inspiratū. nulla alioquin esset dīa int̄ primū mediū et vltimū quin de  
om̄ia iuxta d. d. sententiā totaliter efficeret et totum Bern: hoc loco inuere. **¶**  
De secūdo p̄ncipali si non me fallit memoria anteq̄ obseruatis. intentū  
suum p̄bare niteret citra modestiā calūniatus est me qd̄ plus agam causam  
meam q̄ causā fidei. Et dum eum expectarē esse p̄tem. p̄stitit se iudicē. Pers  
gamus tamen etiā hoc suum p̄positū obruere. pollicet ornatiss: d. p̄baturum  
se opus bonū meritorū et totum et totaliter esse a deo dudū ego perierā vt ex  
Ecclesiā: p̄tib: ostenderet libe: arbi: habere se pure passi: ad opus bonū Nolo  
dicere qd̄ querat d̄uercula sed illud qd̄ est sumā rei non p̄gredi vult ad lucē  
sed inducta dispiciamus.

¶ Dum August: in li. de bono p̄seuer. 13. induxit. affirmantē volum⁹ sed quid  
quid volum⁹ preparat volūtas a d̄o. q: d̄ns opatur in nobis. ponderant. d.  
multū illam p̄ticularitū nobis sed nescio an t̄m ponderis habeat maxime qd̄  
auctoris ista nihil aliud p̄bare potest nisi quod opus bonum sit totū a deo  
qd̄ et sequentes faciunt. sed qd̄ totaliter fiat a deo nec a p̄ vnus indicat. sciat  
tamē d. d. opationē primo meritorū esse actionem immanentē nō transcūntē  
p̄terea non debet euidere m̄rū qd̄ deus operatur in nobis velle. nam extra  
hoim opatum nihil confert sic et de Eccle: p̄tib: Deus virtutū cui⁹ est totū  
qd̄ est optimū fateor: Omne donū optimū desursum est Idem de Cypriano et  
p̄ eum inductis sentio nam om̄ia bona fateor: esse a deo et dico etiā esse tota a  
deo sed nō totaliter. qd̄ etiā nobis coopantib⁹ fiat. coadiutores em̄ dei sum⁹  
1. Corin: 3. et Ap̄t̄ Euange: dei p̄dicabant deo coopante Barct. 16. Quare  
om̄is sufficientia nostra ex deo est Et vt Ap̄t̄ ait quid habes qd̄ non accē  
p̄isti: sed vt docuimus hec dei motione sp̄alem et sup̄naturalē p̄meritis collaus  
dāt. libe: t̄i arbi: voluntatē non tollit Unde nescio cui d. doctor Clariss: cecis  
nerit cum adhortat eos qui actuitatē libe: arbi: tribuit vt meliora sapiant ob  
inductas per Cypri: auctoitates ex. 2. Paralip: 20. hec dicit d̄ns Nolite t̄i  
mere hanc multitudinē et. Et qd̄ David ait Om̄ia tua sunt d̄se et. Quasi esset  
aliquis hō vt tam hebes vel tā rudis qui ignoraret oim̄ rex creatorū bona oia  
d̄se attribui Nam hoc scire debet d. d. optimoz theologoz quos ipse scholasti  
vocat cōsensum nullā creaturā agere nisi deus vel ḡnali motione aut sp̄ali fa  
ciat eā agere. Adeo qd̄ plus de⁹ facit agēdo meditante creatura quam ageret  
seipso Falsus est em̄. d. d. et libe: arbi: suam habere actuitatē Quare non ego  
in suam sum tractus sententiā sed potius ipse in scholasticoz descendit sententiā  
nisi vel hodie p̄bet mihi qd̄ libe: arbi: habeat se pure passive nec refert qd̄ dicit  
se non legisse in scholasticis. opus bonū esse totū a deo dignet saltem adhuc  
legere et sanctis illis p̄tib: debitū honorē non auferre Thomā in locis hodie als  
gento: accēsi et alijs qua de re n̄slerudiss: d. d. fortiora attulerit inuicta stat  
scholasticoz s̄na et libe: arbi: a se non posse in bonum opus. attamē deo co  
opante et adiuvante. aliquid em̄ tributū est vt castificet seipsum sicut dicit. b.  
Johan: et tandē mereat recipere secundū qd̄ in corpore gessit quē ad modū. b.  
August: li. 3. Dypono se retributionē illam premiū vel pene ad eū sensum p̄fert.

#### Carolo stadium.

¶ Egregi⁹ d. d. sept⁹ mihi obiicit qd̄ plonga ofone vtar et nescit se idē facere  
¶ Sic cessatū est a quarta ad sextam horā disputa: nam angustia t̄pis et p̄tū